

Ørnulf Seippel

Frivillig innsats i Oslo-idretten

240 240 240 233 451
C + 48, 325

C + 48, 26

© ISF 2006
Rapport 2006:5

Institutt for samfunnsforskning
Munthes gate 31
Postboks 3233 Elisenberg
0208 Oslo
www.samfunnsforskning.no

ISBN: 82-7763-226-6
ISSN: 0333-3671

Materialet i denne rapporten er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Det er lagt ut på internett for lesing på skjerm og utskrifter til eget bruk. Uten særskilt avtale med ISF er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring utover dette bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar, og kan straffes med bøter eller fengsel.

Innhold

Forord	5
1. Sammendrag	7
2. Innledning.....	9
3. Organisasjon	13
4. Tillitsvalgte og trenere.....	17
5. Frivillig innsats i det daglige	21
6. Frivillig innsats i enkeltarrangementer	25
7. Betalt arbeid.....	29
8. Oppsummering og konklusjon.....	31
Appendiks: Data	33
Litteratur	35

Forord

Institutt for samfunnsforskning har ved flere anledninger gjennomført undersøkelser av det frivillige arbeidet som gjøres i norske idrettslag (Enjolras & Seippel 1999, 2001; Seippel 2003). Disse undersøkelsene er alle sammen basert på tilfeldige utvalg av norske idrettslag. Selv om utvalgene har en størrelse som gjør det mulig å uttale seg med en rimelig stor sikkerhet om den frivillige innsatsen i landet som helhet, har utvalgene ikke vært store nok til at de kan brytes ned på landsdeler. Mot en slik bakgrunn ønsket *Oslo idrettkrets* (OIK) en bedre oversikt over den frivillige innsatsen som legges ned i Oslo-idretten.

Mens de større og landsomfattende undersøkelsene har fokusert på tema som aktivitet, organisasjon, økonomi og anlegg i tillegg til frivillig innsats, fokuserer denne undersøkelsen nesten utelukkende på frivillig innsats. Dette har gjort det mulig å gå grundigere inn på dette temaet enn i de tidligere undersøkelsene. Den største forskjellen mellom denne og de tidligere undersøkelsene, bortsett fra utvalget, ligger i at denne favner mer av den frivillige innsatsen. De landsdekkende undersøkelsene inneholder enkle mål på hvor stor andel av alt arbeidet som legges ned i et idrettslag som utføres av frivillige, hvor mye frivillig arbeid som gjøres jevnt over i det daglige, og hva slags oppgaver dette frivillige arbeidet brukes på. Disse tidligere undersøkelsene har i mindre grad vært egnet til å fange opp det frivillige arbeidet som legges ned i enkeltstående men ofte svært omfattende arrangement som f.eks. et løpemarked eller et stort idrettsarrangement. I denne undersøkelsen har vi hatt anledning til å se nærmere både på den frivillige innsatsen som legges ned i det daglige – for en stor del administrasjon og trening – og i mer enkeltstående og ofte mer skippertakspregede arrangementer. Denne undersøkelsen gir oss mulighet til å se på situasjonen når det gjelder frivillig innsats i Oslo på en grundigere og mer omfattende måte enn tidligere. Ulempen med tilnærmingen som her er valgt er at vi i mindre grad enn i tidligere undersøkelser har kunnet se på den frivillige innsatsen i lys av andre kjennetegn ved lagene. Alle lagene i Oslo fikk tilsendt et spørreskjema, og 274 lag besvarte skjemaet. Det vil si at det var en svarprosent på 41. Se appendiks bakerst i rapporten for mer informasjon om data.

Undersøkelsen er finansiert av *Oslo Idrettskrets* og gjennomført av *Institutt for samfunnsforskning*. OIK har også bidratt avgjørende i arbeidet med undersøkelsen. For det første satt representanter for OIK i en referansegruppe som arbeidet med utformingen av undersøkelsen: temaer, spørsmål og gjennomføring. For det andre gjorde kretsen en stor jobb når det gjelder innsamling av data. Uten denne innsatsen ville ikke undersøkelsen vært mulig.

Oslo, februar 2006

Ørnulf Seippel

Sammendrag

- Det er flere små og flere store idrettslag (og følgelig også færre mellomstore lag) i Oslo enn i landet for øvrig.
- I gjennomsnitt er det 16 tillitsvalgte pr klubb i Oslo. Dette innebærer at det er om lag 10700 tillitsvalgte i Oslo-idretten (Det er med all sannsynlighet overlapp mellom personer her).
- Leder av idrettslagene i Oslo har i gjennomsnittet sittet i 5 år, men hele 28 prosent har sittet i 1 år eller mindre, og noen få lag der ledere har sittet veldig lenge (40 år!) trekker gjennomsnittet opp.
- Det er flere lag i Oslo (74%) enn i landet for øvrig (66%) der alt arbeidet gjøres av frivillige.
- Det er flere lag i Oslo (7%) enn i landet for øvrig (4%) der en betydelig andel av arbeidet ikke gjøres av frivillige.
- Det legges ned 96 timer frivillig arbeid i et gjennomsnittlig idrettslag i Oslo i en gjennomsnittlig uke. Dette tilsvarer godt over 3 millioner timer i året og nesten 1775 årsverk.
- De viktigste arbeidsoppgavene for de frivillige er «støtteapparat» (31%), «trening og instruksjon» (29%) og «administrasjon» (15%).
- Av frivillig innsats som er knyttet til mer enkeltstående prosjekter, er det tre typer som dominerer: (1) idrettsarrangementer (konkurranser, idrettskoler, treningsopplegg), (2) lotterier, salg og loppemarkeder og (3) jobb eller oppdrag utført for betaling (flytting, kataloger og lignende).

- Omtrent 70 % av lagene har vært med på slike arrangementer, i gjennomsnitt har vært lag deltatt i 3 slike arrangementer og hvert lag har brukt litt over 700 timer på denne typen frivillig arbeid. Dette tilsvarer 475000 timer i året og utgjør nesten 275 årsverk.
- 24 % av lagene har folk ansatt («til daglig») og det legges ned 1,5 timer betalt arbeid pr uke pr lag.
- Samlet ble det lagt ned neste 3,5 millioner timer frivillig arbeid i Oslo-idretten i 2005, noe som tilsvarer 2000 årsverk som igjen har en verdi på over 690 millioner kroner.

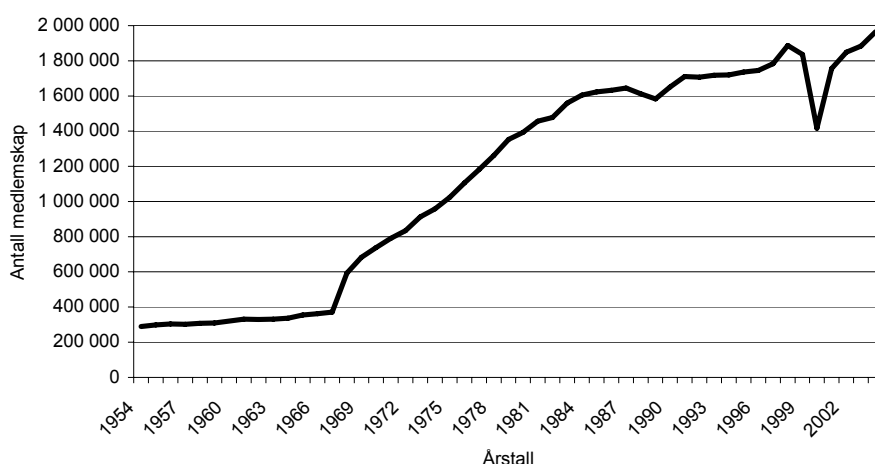
Innledning

Det ser i dag ut til å være en utbredt oppfatning at frivillige organisasjoner sliter; at folk bare er opptatt av seg og sitt og ikke er interessert i å involvere seg i arbeidet i frivillige organisasjoner. Det er vanskelig å få folk til å yte en innsats i form av frivillig arbeid, og det er nær umulig å få folk til å ta på seg verv.¹ Fra forskerhold hevdes det at hele feltet av frivillige organisasjoner er i ferd med å endres. De klassiske frivillige organisasjonene er i ferd med å forsvinne, og de frivillige organisasjonene vi sitter igjen med har problemer med å fylle de sosiale funksjonene – bla demokrati og sosial integrasjon – man ønsker å tilskrive dem (Wollebæk m fl 2000; Warren 2001). En av de viktigste grunnene til at en slik oppfatning bør utfordres, er at beskrivelsen sannsynligvis ikke er like dekkende for hele frivillig sektor. Noen organisasjoner har økende aktivitetstall, andre sliter med å rekruttere medlemmer; noen steder gjøres det en formidabel innsats av frivillige, andre steder er det meste overlatt til profesjonelle.

Utfordringen både for dem som er aktive i frivillige organisasjoner og for dem som skal forstå hva som skjer på denne samfunnsarenaen er å se hva som faktisk kjennetegner aktivitet og utvikling på ulike områder. Situasjonen og eventuell endring må også forstås i lys av større og mer omfattende utviklingstrekk. Mens enkelte organisasjoner har hatt en helt klar tilbakegang de siste årene, har andre hatt stor framgang, både når det gjelder antall organisasjoner og aktivitet. En sektor der mange av organisasjonene ser ut til å ha et tilbud som passer folk i vårt moderne samfunn er idretten. Den har da også samlet sett hatt en omfattende vekst i antall medlemskap i så godt som hele etterkrigsperioden (se figur 1).

1. «Skulkerne vinner, dugnader forsvinner» hevder f eks Aftenposten 25.5.2005, (<http://www.aftenposten.no/nyheter/iriks/oslo/article1045105.ece>)

Figur 1. Utvikling av medlemskap i norske idrettslag 1954-2004.
(Tall fra SSB, figur fra Enjolras m fl 2005)²

Samtidig er det mye som tyder på at idretten også er i forandring; noen idretter vokser mens andre sliter med rekruttering. Veldig mange – særlig barn og unge – er innom den organiserte idretten for en kortere tid, men en veldig stor andel av disse beveger seg mellom ulike idretter eller slutter med frivillig organiserte idrett (Seippel 2005). I løpet av de siste tiårene har også kommersielle treningssentre vokst fram som et alternativ til den frivillig organiserte idretten for mange (Ulseth 2003).

Data fra idrettslagsundersøkelsene viser at ikke bare er aktiviteten høy i norsk idrett, det er også slik at det frivillige arbeidet utgjør det absolutte grunnfjellet for aktiviteten i lagene (Seippel 2003). Til sammen tyder dette på at det sannsynligvis aldri er lagt ned mer frivillig arbeid i norske idrettslag enn i dag. Samtidig som det da arbeides frivillig som aldri før i norsk idrett, så finner vi også en ganske klar tendens til at frivillig innsats oppfattes som et problem. Dette bekreftes av idrettslagene selv som peker ut «menneskelige ressurser», og da først og fremst frivillig innsats, som den største utfordringen lagene står overfor når de blir spurt om hva som skal til for å gi medlemmene et bedre aktivitetstilbud enn de har i dag (Seippel 2003).

Det kan være flere grunner til at frivillig innsats oppfattes som «den største hindringen» for mer og bedre aktivitet, til tross for at det altså ser ut til at det legges ned mer frivillig arbeid enn noensinne tidligere. En grunn kan være at det frivillige arbeidet i idretten kjennetegnes av at det er mange mennesker

2. Den markante nedgangen i perioden 1998-2000 skyldes delvis endrede rutiner for å registrere data.

som jobber kort tid, mens det i andre deler av frivillige sektor er færre mennesker som hver for seg gjør en større innsats (i tid) (Wollebæk m fl 2000). Dette kan gjøre at det krever mer å organisere det frivillige arbeidet i idretten enn i andre deler av frivillig sektor. En annen grunn kan være at situasjonene med hensyn til de ressursene som trengs for å drive idrett er i ferd med å bli bedre når det gjelder anlegg og økonomi, slik at det faktisk er menneskelige ressurser det er mest nærliggende å ønske seg mer av. En tredje grunn kan være at denne problemforståelsen følger av idrettslagenes mål som – helt i overensstemmelse med statens og idrettsforbundets målsetting om «Idrett for alle» – for veldig mange er å øke medlemstallet. Mer aktivitet krever flere ledere, trenere og instruktører. I lys av den nesten kontinuerlige vekst idretten har hatt i flere tiår kan en siste grunn til at den frivillige innsatsen i idretten oppleves som en utfordring være at man faktisk nærmer seg et tak for hvor mange folk som er villige til å bidra i forhold til idretten.

Kort og godt: Det skjer endringer i frivillig sektor som langt på vei reflekterer større samfunnsmessige endringer, og som i idrettens tilfelle gjør at man sitter igjen med et noe motsetningsfylt inntrykk av situasjon når det gjelder frivillig arbeid: På den ene siden har man en suksessrik organisasjon med et svært høyt aktivitetsnivå, på den andre siden opplever man at denne framgangen krever ressurser. Blant de som er engasjert i idretten oppleves det slik at den viktigste av disse ressursene – menneskelig innsats – er under press.

Dette noe motsetningsfylte bildet er en viktig bakgrunn for denne rapporten. Vi ønsker å gi et grundig og omfattende øyeblikksbilde av situasjonen slik den så ut høsten 2005. Presentasjonen består først av en oversikt over de lagene i Oslo når det gjelder organisasjonsstruktur og medlemstall. Neste del er en gjennomgang av tillitsvalgte i lagene: Hvor mange er de? På hvilket nivå befinner de seg? Hvor lenge har de sittet i sine posisjoner? Deretter følger rapportens to hovedkapitler om den frivillige innsatsen. For det første skal vi se på hvor sentralt det frivillige arbeidet er, og hvor mye frivillig arbeid som legges ned i den frivillige idretten i det daglige. Dernest skal vi se på hvor stor den frivillige arbeidsinnsatsen er i forhold til enkeltstående arrangementer. Det neste kapitlet er en gjennomgang av det frivillige arbeidets motsats: Hvor mange lag benytter seg av betalt arbeid? Hvor mange personer er involvert og hvor mange timer betalt arbeid legges ned? Avslutningsvis skal det hele oppsummeres, og det gis en oversikt over den samlede verdien av den frivillige innsatsen som gjøres i den frivillige idretten i Oslo. I et appendiks vil de som er interessert finne informasjon om de data som ligger til grunn for analysene.

Organisasjon³

Ut fra idrettsregistreringen,⁴ vet vi at det er om lag 670 idrettslag i Oslo.⁵ Den mest grunnleggende måten å beskrive idrettslagene på er å skille mellom idrettslag ut fra om de har en eller flere idretter på programmet: Dreier det seg om et særiddrettslag (lag med bare en idrett på programmet) eller et fleriddrettslag (lag med to eller flere idretter på programmet)? En tredje mulighet er at idrettslaget er et allianseiddrettslag, dvs. et lag som administrerer flere lag.

*Tabell 1. Hvordan er idrettslaget organisert?
Prosentandel lag.*

Særiddrettslag	75
Fleriddrettslag	20
Allianseiddrettslag	5
<i>Totalt (N)</i>	<i>100 (274)</i>

Resultatene viser at tre fjerdedeler av idrettslagene i Oslo er særiddrettslag, mens tyve prosent er fleriddrettslag, bare et fåtall er allianseiddrettslag. Sammenlikner vi disse resultatene med det vi finner for landet som helhet, kan det se ut som om det er flere særiddrettslag i Oslo enn ellers i landet. En god del særiddrettslag driver med helt vanlige idretter på en helt tradisjonell måte, men det er rimelig å regne med at en god del særiddrettslag også driver med idretter der man har vansker med å tilpasse seg den tradisjonelle idrettens organisato-

-
3. For mer generelle oversikter over norske idrettslag, se Enjolras m fl 2005. For empiriske oversikter, se Enjolras & Seippel 2001; Seippel 2003.
 4. Alle lag må en gang i året oppgi fakta om medlemmer og aktivitet til NIF, og det er data fra denne registreringen – idrettsregistreringen – det her siktes til. Da har vi også sett bort fra bedriftsidrettslag.
 5. Grunnen til at vi sier «om lag» er at idrettsregistreringen som dette tallet er basert på inneholder en del lag som ikke har svart på registreringen og en rimelig antakelse er at dette i en del tilfeller skyldes at det ikke er noen aktivitet i laget.

riske rammer (Brekke 2003). Poenget er at det store antallet særiddrettslag kan tyde på at det er et større mangfold av idrettslag – medlemmer, aktivitet, frivillig innsats, organisasjon – i Oslo enn i resten av landet. Som vi vil se under, reflekterer dette også at det er en større andel små idrettslag i Oslo.

Tidligere undersøkelser har vist at jo flere medlemmer idrettslaget har, jo større er sannsynligheten for at man benytter seg av betalt arbeidskraft (Enjolras & Seippel 2001). Om dette er tilfellet, skulle sammensetningen av idrettslag i Oslo tyde på at den frivillige innsatsen kanskje er enda mer avgjørende her enn ellers i landet. Grunnen til at Oslo-idretten skiller seg ut på denne måten er antakeligvis at det i en storby vil være et større rom for og press i retning av spesialisering, noe som vil gjøre sitt til at det dannes relativt sett mange og små særiddrettslag.

Et neste spørsmål er hvor mange grupper det er i lagene. Vi ser her i tabell 2 at dette varierer stort: 60 prosent av lagene har én gruppe, mens ett lag på det meste har 15 grupper. Når det er flere lag som har mer enn én gruppe enn det er særiddrettslag, skyldes dette at mange lag har grupper som ikke primært er rettet mot idrett slik at mange lag bare driver med én idrett (særiddrettslag) men likevel har flere grupper i organisasjonen (f.eks. en mosjons-, junior- eller festgruppe). Det kan altså se ut som om idrettslagenes organisasjon er mer kompleks enn det som framkommer om man bare ser på forholdet mellom en eller flere idretter.

*Tabell 2. Hvor mange grupper er det i idrettslaget?
Prosentandel lag i hver kategori.*

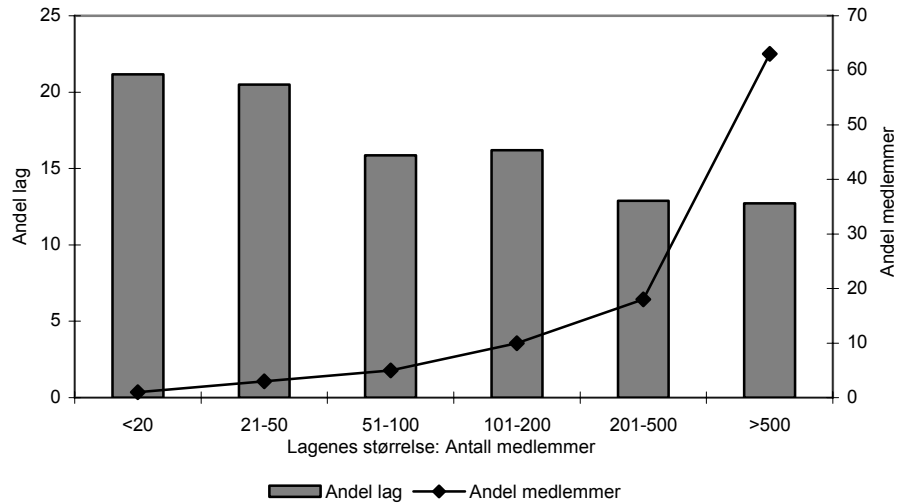
1 gruppe	60
2-3 grupper	19
4-6 grupper	12
7 grupper eller mer	9
<i>Totalt (N)</i>	<i>100 (269)</i>

Om vi ser på størrelsen av idrettslagene i Oslo, finner vi her som i landet for øvrig en veldig stor andel små lag: 58 prosent av lagene har 100 medlemmer eller mindre, mens 21 prosent av lagene har 20 medlemmer eller mindre. Sammenlikner vi lagene fra Oslo med landet som helhet (Seippel 2003:9), kan vi se at det er flere små lag her enn i resten av landet. Dette stemmer overens med at det er flere særiddrettslag i Oslo enn i landet for øvrig. I tillegg er det også slik at det i Oslo er en større andel store lag enn i resten av landet. Oslo-idretten har altså en stor andel små og store lag, og følgelig har de også noe færre lag i kategorien mellomstore (fra 50 til 200 medlemmer).

Tabell 3. Antall medlemmer i idrettslagene i Oslo. Idrettsregistreringen. Prosentandel lag i hver kategori.

20 eller mindre	21
21-50	21
51-100	16
101-200	16
201-500	13
500 eller mer	13
Totalt (N)	100 (601)

Figur 2. Andel lag og andel medlemmer etter lagenes størrelse

Figur 2 viser hvor stor andel av lagene som har henholdsvis mindre enn 20 medlemmer, 21 til 50 medlemmer osv. Den første søylen i figuren viser f.eks. at noe over 20 prosent av lagene har mindre enn 20 medlemmer og i motsatt ende av figuren, at omlag 13 prosent av lagene har mer enn 500 medlemmer. Linjen i figuren indikerer i hva slags lag vi finner medlemmene: mens en prosent av medlemmene er i lagene med mindre enn 20 medlemmer, er over 60 prosent av medlemmene i lagene med mer enn 500 medlemmer. Poenget er å vise at en veldig stor andel av medlemmene befinner seg i en relativt sett liten andel av de store lagene: over 60 prosent av medlemmene befinner seg i de 12 prosent største lagene, mens vi bare finner rundt fem prosent av medlemmene

i de 40 prosent minste lagene.⁶ Denne motsetningen mellom de mange små lagene «uten» medlemmer og de få store lagene med «alle» medlemmene, kan da antas å være enda større i Oslo enn ellers i landet.

Oppsummert ser vi at det er en klar overvekt av særiddrettslag, få middels store lag men mange små og store lag i Oslo. Dette synes å være en tendens som er enda mer utpreget for Oslo enn for andre deler av landet. Denne sammensetningen av lag har antakeligvis betydning for frivillighetens posisjon i idretten i Oslo.

6. Tallet for de aller minste lagene er litt preget av at en del lag er uten aktivitet og har svart at de har null medlemmer.

Tillitsvalgte og trenere

Temaet for denne rapporten er den frivillige innsatsen i idretten i Oslo, og det er flere måter å studere dette fenomenet på. Ved siden av at det er en utfordring å få folk til å ta på seg ulike arbeidsoppgaver og til å bidra på arrangementer, er det blitt hevdet at den aller største utfordringen når det gjelder den frivillige innsatsen er å få folk til å ta på seg verv. I dette kapitlet skal vi se på hvor mange som tar på seg oppgaver som tillitsvalgte. Som en side ved dette spørsmålet skal vi også se hvor lenge leder sitter i posisjonene sine i idrettslaget – altså turnover.

Tabell 4. Antall tillitsvalgte sentralt i idrettslaget. Prosentandel lag i hver kategori.

1-4 tillitsvalgte	27
5-6 tillitsvalgte	31
7-10 tillitsvalgte	30
10 og flere tillitsvalgte	12
<i>Totalt (N)</i>	<i>100 (267)</i>

Først spurte vi om hvor mange tillitsvalgte det er i klubben sentralt, og tabell 4 viser at det er stor spredning lagene i mellom. Noe over en fjerdedel av lagene (27%) har en til fire tillitsvalgte sentralt, nesten en tredjedel (31%) har henholdsvis 5 til 6 og 7 til 10 tillitsvalgte, mens 12 prosent av lagene har større styrer og 10 eller flere tillitsvalgte. I gjennomsnitt har lagene 7 tillitsvalgte sentralt. For Oslo totalt skulle dette innebære at om lag 4690 personer innehar tillitsverv sentralt i et idrettslag.

Siden mange lag har flere grupper, er det også mange som har tillitsverv i disse gruppene. Det vil være en del overlapp mellom tillitsverv sentralt i lagene og i grupper, og i mange lag er tillitsvalgte fra gruppene også representert i laget sentralt (f eks vil ofte leder i en fotballgruppe i et fleridrettslag også være fotballgruppas representant i hovedstyret).

Tabell 5. Antall tillitsvalgte i grupper i idrettslaget. Prosentandel lag i hver kategori.

1-4 tillitsvalgte	29
5-6 tillitsvalgte	27
7-10 tillitsvalgte	22
10 og flere tillitsvalgte	23
<i>Totalt (N)</i>	<i>101 (231)</i>

Tabell 5 viser en fordeling av tillitsvalgte i gruppene, og igjen finner vi at det er klare forskjeller; fra noen få til godt over ti. Det er 9 tillitsvalgte i gruppene i gjennomsnitt. Dette innebærer at det er rundt 6000 tillitsvalgte i gruppestyrer i Oslo-idretten.

Tabell 6. Antall tillitsvalgte sentralt og i grupper i idrettslagene. Prosentandel lag i hver kategori.

1-4 tillitsvalgte	8
5-6 tillitsvalgte	12
7-10 tillitsvalgte	29
10 og flere tillitsvalgte	52
<i>Totalt (N)</i>	<i>101 (265)</i>

Slår vi sammen antallet tillitsvalgte i idrettslagene sentralt og i gruppestyrerne, finner vi at de er fordelt som i tabell 6. Det er da viktig å se at dette handler om noe vi kan kalle «tillitsskap». Når det gjelder idrettslagene skiller man mellom medlemskap og medlem fordi en person kan være medlem i flere grupper i et idrettslag og dermed blir vedkommende registrert med flere medlemskap. Når det gjelder tillitsvalgte kan det på tilsvarende måte være overlapp; personer kan være tillitsvalgte i flere grupper og ikke minst vil det være en god del personer som både har en posisjon i en gruppe og sentralt i laget fordi gruppestyrer i mange lag har representanter i et hovedstyre. Derfor vil det altså i denne gruppen av tillitsvalgte være enkelte personer som har flere posisjoner slik at det altså er mest korrekt å snakke om tillitsskap. Det er 16 tillitsskap per klubb i Oslo, hvilket gir 10720 tillitsskap i Oslo.

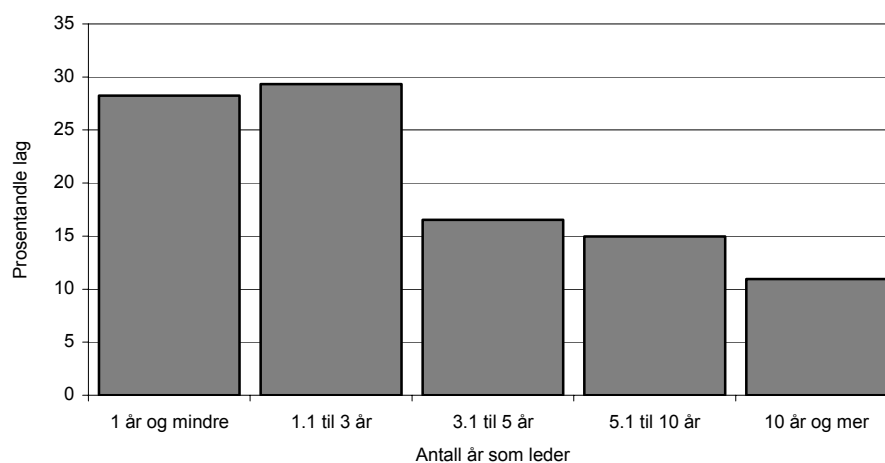
Det motsetningsfulle i den moderne frivilligheten ble påpekt innledningsvis: Det legges antakeligvis ned mer frivillig arbeid enn noensinne, samtidig som frivillig innsats framstår som den ressursen som krever mest å få mobilisert. En av grunnene til at man har et slikt problem hevdes ofte å være at folk sitter kort i vervene sine (høy turnover) i den frivillige idretten. Vi har sett på dette spørsmålet når det gjelder den kanskje viktigste posisjonen i den frivillige idretten: idrettslagenes leder. Spørsmålet vi har stilt er kort og godt hvor lenge leder i laget har sittet (tabell 7).

En leder i et idrettslag sitter i gjennomsnitt i 5 år, men i hele 28 prosent av lagene har leder sittet 1 år eller mindre, og i nær halvparten av lagene har leder sittet tre år eller mindre. Det er her viktig å se at det er veldig store forskjeller når det gjelder hvor lenge leder har sittet: fra å være nyvalgt til 40 år. Det store spennet i svaret på dette spørsmålet er illustrert i figur 3.

Tabell 7. Antall år leder i idrettslagene har sittet i posisjon. Prosentandel lag i hver kategori.

1 år eller mindre	28
1,1 til 2 år	18
2,1 til 3 år	12
3,1 til 4,9 år	13
5 år og mer	30
<i>Totalt (N)</i>	<i>101 (263)</i>

Figur 3. Hvor mange år har leder i idrettslaget sittet som leder. Prosentandel lag i hver kategori.

Alt i alt ser vi at det er omlag 16 tillitsskap per idrettslag i Oslo. Vi har også sett at det er veldig store forskjeller når det gjelder hvor lenge leder i idrettslagene sitter: mens leder i 28 prosent av lagene har sittet ett år eller mindre, finnes det også de som har sittet i 40 år.

Frivillig innsats i det daglige

Som allerede sagt, er det flere mulige perspektiver å anlegge på frivillig innsats. I dette avsnittet skal vi bruke to ulike tilnærminger. For det første skal vi se på hvor sentralt det frivillige arbeidet i Oslos idrettslag er: Hvor stor andel av alt arbeid som legges ned i lagene gjøres av frivillige? For det andre skal vi se nærmere på hvor mye arbeid (antall timer) som faktisk legges ned i den frivillige idretten i Oslo, og hvilke arbeidsoppgaver denne innsatsen brukes til.

Vi har bedt leder av idrettslagene om å anslå hvor stor andel av alt arbeid i et frivillig idrettslag som gjøres av frivillige. Tidligere er det samme spørsmålet stilt til et landsdekkende utvalg av idrettslag, og i tabell 8 har vi satt inn resultatene både fra Oslo og landet som helhet.

Tabell 8. Andel av alt arbeid i idrettslaget som gjøres av frivillige. Prosentandel lag i hver kategori.

	Oslo 2005	Norge 2004
50 % og mindre	7	4
51-89 %	8	8
90-99%	11	21
100	74	66
<i>Totalt</i>	<i>100 (244)</i>	<i>100 (349)</i>

Det er flere ting å merke seg i tabell 8. For det første ser vi at i en overveiende del av Oslos idrettslag (nær tre fjerdedeler av lagene) gjøres alt arbeidet av frivillige. I 19 prosent (8+11) gjøres mellom femti og hundre prosent av arbeidet av frivillige, mens i et fåtall av lagene (7 prosent) gjøres mindre enn halvparten av alt arbeidet av frivillige. Dernest er det interessant å se tallene for Oslo i sammenheng med tallene for landet forøvrig. Disse bekrefter at det er en større andel av lagene i Oslo enn landet forøvrig som ser ut til å være avhengig av utelukkende frivillig arbeid. Samtidig er det også en større andel av Oslos idrettslag som har betalt arbeidskraft til å gjøre minst halvparten av

arbeidet i lagene. Konklusjonen er at for det absolutte flertall av idrettslag så er frivillig arbeid den viktigste ressursen man har å trekke på. For Oslo er det slik at man har flere lag på begge ytterpunkter i en slik fordeling sammenliknet med landet forøvrig: En større andel lag som utelukkende er basert på frivillig innsats og en større andel lag der den frivillige innsatsen har en mindre sentral plass.

I det neste spørsmålet har vi bedt leder i idrettslaget gjøre et anslag over hvor mange timer med frivillig arbeid som legges ned i laget i løpet av en gjennomsnittlig uke i forhold til en rekke «vanlige» arbeidsoppgaver. Dette er et vanskelig spørsmål å besvare på en god måte, og resultatene bør også fortolkes ut fra at dette dreier seg om anslag og dermed ikke kan leses som nøyaktige tall for hvordan det står til med det frivillige arbeidet.

Tabell 9. Hvor mange timer frivillig arbeid legges ned i ulike arbeidsoppgaver i løpet av en gjennomsnittlig uke i et idrettslag. Gjennomsnittlig antall timer pr lag pr uke.

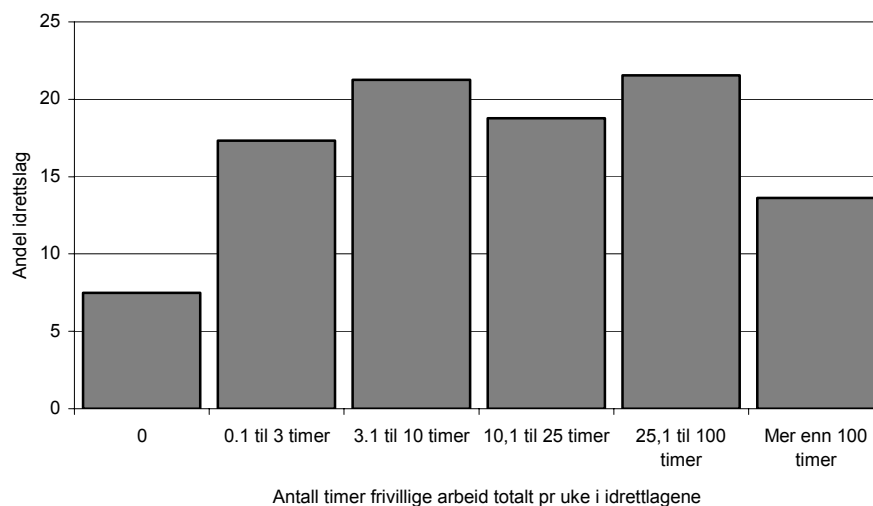
Arbeidsoppgaver:	Antall timeverk pr. uke utført av frivillige:	Hvor stor prosentandel de ulike arbeidsoppgavene utgjør av alt frivillig arbeid:
Administrasjon (daglig ledelse, regnskap og økonomi)	14,5	15,2
Trening eller instruksjon	27,6	28,9
Dømming	3,6	3,8
Materialforvalter / «Oppmann»	11,6	12,1
Drift av anlegg (vaktmester, banemester, hallbestyrer eller lignende)	4,3	4,5
Støtteapparat ⁷ (f eks kjøring til kamper og trening)	29,5	30,9
Annet	4,4	4,6
Totalt	95,5	100,0

De to arbeidsoppgavene det brukes mest tid til er arbeidet knyttet til idrettsaktiviteten, det vi her har kalt «støtteapparat» (29,5 timer pr uke) og «trening og instruksjon» (27,6 timer pr uke). Mye tid (om enn bare om lag halvparten av de to mest fokuserte arbeidsoppgavene) brukes også på «administrasjon» og «materialforvalter/oppmann».

Til sammen legges det ned omlag 96 timer frivillig arbeid pr lag pr uke, men det er veldig store forskjeller lagene i mellom når det gjelder hvor mye frivillig arbeid dette handler om.

7. Om man definerer frivillig arbeid som en type arbeid som skal komme andre til gode, kan kanskje en del av det som her passerer som støtteapparat (f eks kjøring av eget barn til trening) falle utenfor definisjonen av frivillig arbeid.

Figur 4. Antall timer frivillig arbeid pr lag pr uke.

Tabell 10. Antall timer frivillig arbeid pr uke. Prosentandel lag i hver kategori.

0 timer	8
0,1 til 3 timer	17
3,1 til 10 timer	21
10,1 til 25 timer	19
25,1 til 100 timer	22
Mer enn 100 timer	14
Totalt (N)	101 (272)

I figur 4 og tabell har vi delt lagene inn etter hvor mye frivillig arbeid som gjøres i laget, og deretter viser figuren og tabellen hvor stor andel av lagene som befinner seg i hver av disse kategoriene. Legger vi sammen det frivillige arbeidet som legges ned her blir det litt over 64000 timer frivillig arbeid i Oslo-idretten pr uke, hvilket skulle bli godt over 3 millioner timer i året. Dette svarer igjen til nesten 1775 årsverk.

Oppsummert viser det seg at det frivillige arbeidet utgjør det absolutte grunnfjellet i det store flertallet av Oslos idrettslag. Utover dette har vi fått et innblikk i hva det frivillige arbeidet brukes til: Først og fremst er det knyttet til aktivitet (støtteapparat og trening), dernest til administrasjon. Det legges ned 96 timer frivillig arbeid pr lag pr uke i gjennomsnitt, hvilket tilsvarer over 3 millioner timer i året.

Frivillig innsats i enkeltarrangementer

Mens tidligere studier for det meste har fokusert på det frivillige arbeidet som foregår i det daglige, har vi i dette prosjektet også forsøkt å finne ut hvor mye frivillig arbeid som gjøres i mer spesielle og enkeltstående arrangementer. Vi har derfor bedt daglig leder i idrettslaget om å sette opp en liste over hva laget har vært med på av arrangementer eller tiltak der det ble lagt ned frivillig arbeid fra folk tilknyttet idrettslaget. I det følgende skal vi kort se på hva slags arbeid dette dreier seg om, hva slag forskjeller det er mellom ulike lag når det gjelder denne typen frivillig innsats, og til slutt, hvor mye frivillig arbeid dette dreier seg om.

Mens den daglige frivillige innsatsen i det store og det hele er rettet inn mot driften av klubben (administrasjon) og aktiviteten i klubben (trening og instruksjon), er det vi ser på her en type frivillig arbeid som nesten utelukkende er rettet inn mot å tjene penger for idrettslaget.

For å fange opp det fulle og hele mangfoldet i denne typen frivillig innsats, er lagene blitt bedt om å liste opp hva slags arrangementer eller oppgaver de er med på. Det ble ikke gitt ferdigformulerte svarkategorier. Følgelig ble det også avgitt et stort spekter av svar på disse spørsmålene. Samtidig som vi får mange og ulike svar, peker det seg ut et ganske klart mønster, og selv om det selvfølgelig finnes tvilstilfeller der svarene ikke like lett faller inn i dette mønsteret, så peker det seg ut tre typer av arrangementer som Oslos idrettslag tar del i. For det første viser den største gruppen av svar at man legger ned frivillig arbeid i *idrettsarrangementer*: Konkurranser – som spenner fra store arrangement som Norway Cup og Holmenkollstafetten til små klubbmesterskap – idrettsskoler og treningsopplegg. For det andre finner vi mange arrangementer av typen *lotterier, salg og loppemarkeder*. Til slutt legges det ned frivillig innsats der idrettlagene får betaling for å utføre en *jobb eller et oppdrag*. Dette dreier seg f.eks om å dele ut kataloger eller flyttejobber.

Det er svært store forskjeller mellom idrettslagene i Oslo når det gjelder hvor mange slike arrangementer lagene er med på, og hvor mye frivillig arbeid de legger ned i denne typen tiltak. I tabell 11 har vi gruppert lagene ut fra hvor mange slike arrangementer de har vært med på det siste året.

Tabell 11. Antall arrangementer idrettslag har vært med på det siste året. Prosentandel lag i hver kategori.

0 arrangementer	27
1 arrangement	15
2 eller 3 arrangementer	27
4, 5 eller 6 arrangementer	18
7 arrangementer og flere	13
<i>Totalt (N)</i>	<i>100 (272)</i>

Også på dette spørsmålet er det store forskjeller mellom lagene. Mens over en fjerdedel av lagene ikke har vært med på noen arrangementer av denne typen, så har 13 prosent av lagene vært med på 7 eller flere. Det store flertallet av lagene befinner seg et sted i mellom disse ytterpunktene (og har vært med på 1 eller noen få arrangementer). I gjennomsnitt har lagene vært med på 3 slike arrangementer hver i løpet av det siste året. For Oslo som helhet skulle dette tilsi at det har vært 2010 slike arrangementer i løpet av året.

Ser vi så på hvor mye arbeid det er lagt ned i denne typen enkeltstående arrangementer, finner vi at det i gjennomsnitt legges ned 709 timer frivillig arbeid i Oslos idrettslag i året. Dette tallet er imidlertid sterkt preget av noen få lag, der det legges ned enormt mye frivillig arbeid. Om man regner ut en gjennomsnittssum uten det aller «største» laget på dette området, får vi et gjennomsnitt på 524, uten de seks største 407, og uten de ti største 348 timer. Det høyeste av disse målene (709 timer pr lag) gir er en mengde frivillig arbeid som tilsvarer 475 000 timer i året, det minste tallet (348 timer pr lag) gir 233 000 timer. Det er altså betydelige forskjeller med hensyn til hvor mye lagene bruker denne typen frivillig arbeid.

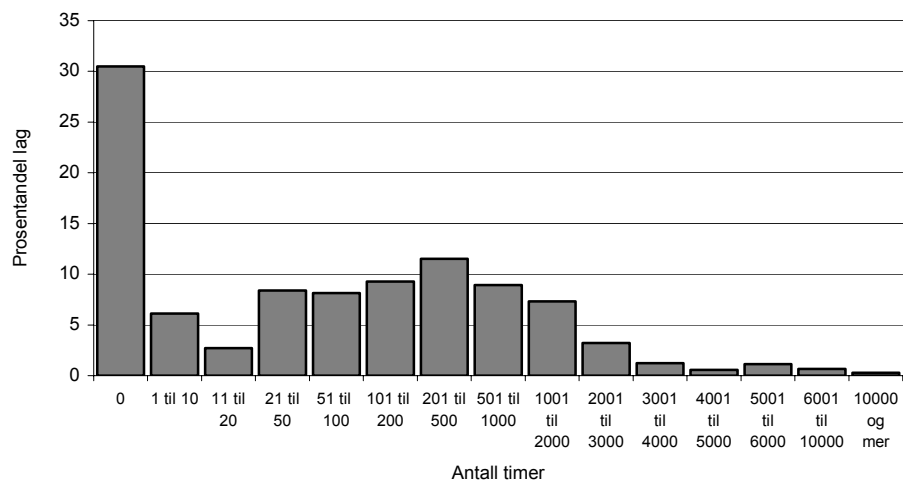
Tabell 12 og figur 5 viser hvor stor andel av Oslos idrettslag som befinner seg i ulike kategorier når det gjelder timer frivillig arbeid av denne typen.

Som allerede påpekt er det store forskjeller her. Mens nesten en tredjedel av lagene ikke gjør noe på denne fronten og noen få legger ned mange tusen timer frivillig arbeid, finner vi det store flertallet av lag som legger ned «noen hundre» timer frivillig arbeid av denne typen.

Tabell 12. Antall timer som er lagt ned i enkeltstående arrangementer det siste året. Prosentandel lag i hver kategori.

0 timer	30
1-50 timer	17
51-200 timer	17
201-750 timer	16
751-5000 timer	17
5001 timer eller mer	2
<i>Totalt (N)</i>	<i>99 (272)</i>

Figur 5. Antall timer frivillig arbeid i enkeltstående arrangementer.
Prosentandel lag i hver kategori.

Betalt arbeid

Det er flere lag som oppgir at alt arbeidet gjøres av frivillige (tabell 8) enn de som oppgir at de ikke har noen ansatt (dvs. bruker betalt arbeidsinnsats). Dette misforholdet framkommer også i tidligere studier.

Tabell 13. Andel idrettslag i Oslo som oppgir at de har hatt folk ansatt det siste året. Prosent.

Ja	53
Nei	47
<i>Totalt (N)</i>	<i>100 (272)</i>

Tabell 13 viser at 53 prosent av lagene har hatt folk ansatt i løpet av det siste året. Misforholdet (i forhold til tabell 8) skyldes antakeligvis at spørsmålet om andelen av arbeid som utgjøres av frivillige oppfattes å gjelde den daglige driften av lagene, mens spørsmålet som er stilt her i større grad åpner for at man har betalt en eller annen for å gjøre en mindre jobb ved en anledning.

Når vi går videre og ser hvor mange man har hatt ansatt, og spesifiserer dette til «en gjennomsnittlig uke», så får vi et tall som samsvarer bedre med funnene knyttet til det frivillige arbeidet.

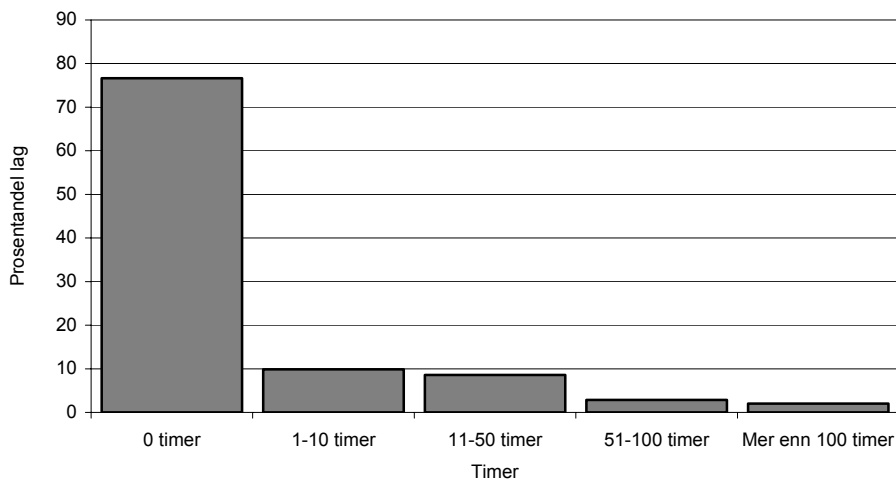
Tabell 14. Antall personer ansatt i en «gjennomsnittlig uke». Prosentandel lag i hver kategori.

Ingen ansatte	76
Opp til 1 ansatt	7
1,1 til 3 ansatte	8
3.1 til 10 ansatte	5
Mer enn 10 ansatte	4
<i>Totalt (N)</i>	<i>100 (269)</i>

Litt over tre fjerdedeler av lagene har ingen ansatte, noen veldig få har mer enn ti ansatte. De fleste av dem som benytter seg av ansatte har fra en til tre ansatte. Ser vi hvor mye arbeid (antall timer) dette dreier seg om, viser det seg at det legges ned 1,4 timer betalt arbeid pr lag pr uke. Figur 6 viser så hvordan det betalte arbeidet – antall timer pr lag pr uke – fordeler seg på lag; fra det store flertallet som ikke benytter seg av betalt arbeid, via noen som benytter seg av noen få timer betalt arbeid pr uke, til et veldig klart mindretall som ligger på over 10 timer betalt arbeid per uke.

Figur 6. Antall timer betalt arbeid pr lag i en gjennomsnittlig uke.

Prosentandel lag i hver kategori.

Oppsummering og konklusjon

Bakgrunnen for prosjektet er OIKs ønske om å få en bedre oversikt over og forståelse av det frivillige arbeidet som gjøres i Oslo-idretten. Det ble derfor gjennomført en spørreundersøkelse av idrettslagene i Oslo. Det er data fra denne undersøkelsen som ligger til grunn for denne rapporten (mer om data i appendiks). I denne avslutningen skal vi oppsummere hovedfunnene i undersøkelsen og ganske kort diskutere betydningen av det frivillige arbeidet som gjøres i idrettslagene i Oslo.

Som en ramme for studien av frivillig innsats, ga vi en beskrivelse av idrettslagene i Oslo, og vi finner en helt klar overvekt av små sær-idrettslag. Det som kan være interessant å merke seg er at det i Oslo ser ut til å være en enda større andel små lag enn ellers i landet, samtidig som det også er en større andel av store lag her. Følgelig er det en mindre andel av de mellomstore lagene i Oslo. Det er samtidig viktig å huske på at selv om flertallet av lagene er små, så befinner størstedelen av medlemmene seg i de store lagene.

Vi fant videre ut at idrettslagene i Oslo har rundt 7 tillitsvalgte sentralt i lagene og 9 tillitsvalgte i grupper i hvert lag. Her er det med all sannsynlighet litt overlapp mellom personer, men man kan i hvert fall si at det er 16 tillitsvalgte pr klubb, noe som igjen innebærer at det er rundt 10720 tillitsvalgte i aktivitet i Oslo-idretten. Når det gjelder turnover sitter en leder i et idrettslag i Oslo i vel fem år, men i hele 28 prosent av lagene har leder sittet i ett år eller mindre.

Det ser ut som om det frivillige arbeidet er enda mer sentralt for idrettslagene i Oslo enn ellers i landet. I 74 prosent av idrettslagene i Oslo gjøres alt arbeidet på frivillig basis (mot 66 ellers i Norge). Til gjengjeld er det flere lag i Oslo med et betydelig innslag av betalt arbeidskraft. I en gjennomsnittlig uke legges det i gjennomsnitt ned omlag 96 timer frivillig arbeid i et idrettslag i Oslo. Det brukes mest tid på «støtteapparat» og «trening og instruksjon», deretter «administrasjon» og «materialforvalter/oppmann». Det er veldig stor forskjell på hvor mye frivillig arbeid som gjøres i lagene.

Mye av det frivillige arbeidet foregår jevnt og trutt for å drive laget, annet frivillig arbeid foregår mer samlet – f.eks. i et arrangement eller et oppdrag for noen – for å skaffe penger til laget. Den vanligste typen av arrangementer er

ulike typer (1) idrettsarrangementer, (2) lotterier/markeder/salg og (3) betalte oppdrag som flytting eller utdeling av kataloger. Det legges ned omlag 700 timer pr lag pr år i denne typen frivillig arbeid, men det er stor spredning mellom lagene når det gjelder hvor mye arbeid dette dreier seg om.

Selv om nesten tre fjerdedeler av lagene sier at alt arbeidet gjøres av frivillige, er det likevel så mange som 53 prosent av lagene som sier de har hatt folk ansatt i løpet av det siste året. På det jevne er det imidlertid bare vel 24 prosent av lagene som sier de har noen ansatt, og for de langt fleste dreier dette seg bare om noen få ansatte og noen få timer pr uke.

Hva betyr så dette frivillige arbeidet for byen Oslo? Det er flere måter å vurdere dette på. Tar man utgangspunkt i at det frivillige arbeidet muliggjør idrettsaktivitet for vel 140 000 Oslo-borgere, har dette minst tre viktige følger. For de fleste av dem innebærer dette at de er fysisk aktive på en måte som bidrar til bedre helse og mentalt velvære. For mange betyr dette rett og slett at de har det gøy og trives, og idretten er med det en viktig bidragsyter til subjektivt velvære. Videre er idretten for mange en sosial arena der vennskap og fellesskap bygges og utvikles.

Fokuserer vi mer på det frivillige arbeidet er det igjen minst tre mulig innfallsvinkler (Wollebæk m fl 2000). For det første er frivillige organisasjoner en viktig del av vårt demokratiske samfunn, og organisasjonene er en viktig arena for læring og utvikling av kompetanse. Det er rimelig å anta at i hvert fall de mange tillitsvalgte i Oslo-idretten har erfaringer som kan ha en slik effekt. For det andre er frivillige organisasjoner – og dermed idretten – en viktig arena for sosial integrasjon, nettverk, fellesskap og tillit, både blant folk flest og i forhold til mer marginaliserte grupper. Dette kan være spesielt viktig i en storby som Oslo. For det tredje utgjør idretten en viktig økonomisk faktor. Vi viste over at det legges ned mer enn 3 millioner frivillige timer i året i den jevne driften av idrettslagene og rundt omkring 475000 frivillige timer i enkeltstående tiltak. Til sammen innebære dette omlag 2000 frivillige årsverk. Omregnet til betalt arbeid utgjør dette en verdi på over 690 millioner kroner.⁸

8. Et årsverk utgjør da 1740 timer, og et normalårsverk beregnes av Statistisk sentralbyrå til en verdi av kr 345800. Se: http://www.ssb.no/emner/historisk_statistikk/aarbok/ht-0901-lonn.html

Appendiks: Data

Analysene i denne rapporten er basert på data samlet inn høsten 2005. Alle idrettslag i Oslo (ved leder) ble tilsendt et spørreskjema på 4 sider med 11 spørsmål. Disse spørsmålene dreide seg i all hovedsak om den frivillige innsatsen i laget. Selv om spørreskjemaet ikke var veldig omfattende, var spørsmålene det inneholdt relativt krevende å besvare. Det er derfor verdt å legge vekt på at data som ligger til grunn for denne rapporten er basert på idrettslagenes ledes vurderinger av hvor mye frivillig arbeid som legges ned i lagene.

Respondentene kunne velge mellom å fylle ut og returnere spørreskjemaet pr post, eller de kunne fylle ut spørreskjemaet på internett. Godt og vel 100 lag (38 %) besvarte skjemaet på internett, resten pr post. 274 av 670 lag svarte, noe som gir en svarprosent på 41.

Gitt spørreskjemaets kompleksitet er dette et akseptabelt resultat. For ytterligere å forbedre kvaliteten på data har vi veid dem i forhold til størrelsen på lagene slik vi kjenner den fra *Idrettslagsregistreringen*. Vi kan derfor med noe større sikkerhet enn størrelsen på utvalget skulle tilsi generalisere i forhold til vårt univers: Idrettslagene i Oslo.

Litteratur

- Brekke, Jan-Paul. 2003. *Utenfor løypa? Forsøk med direkte medlemskap i Norge Snowboardforbund*. Rapport 3/2003. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Enjolras, Bernard og Seippel, Ørnulf. 1999. *Frivillighet, kommersialisering og profesjonalisering. Utfordringer i norsk idrett*. Rapport 9/1999. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Enjolras, Bernard og Seippel, Ørnulf. 2001. *Norske idrettslag 2000. Struktur, økonomi og frivillig innsats*. Rapport 4/2001. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Enjolras, Bernard; Seippel, Ørnulf og Waldahl, Ragnhild Holmen. 2005. *Norsk idrett: Organisering, fellesskap og politikk*. Oslo: Akilles.
- Seippel, Ørnulf. 2003. *Norske idrettslag 2002. Kunnskap, ledelse og styring*. Rapport 7/2003. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Seippel, Ørnulf. 2005. *Orker ikke, gidder ikke, passer ikke? Om frafallet i norsk idrett*. Rapport 3/2005. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Ulseth, Anne-Lene Bakken. 2003. *Treningscentre og idrettslag. Konkurrerende eller supplerende tilbud*. Rapport 2/2003. Oslo: Institutt for samfunnsforskning.
- Warren, Mark E. 2001. *Democracy and Association*. Princeton: Princeton University Press.
- Wollebæk, Dag; Per Selle, Håkon Lorentzen. 2000. *Frivillig innsats. Sosial integrasjon, demokrati og økonomi*. Bergen: Fagbokforlaget.

Alle rapportene fra Institutt for samfunnsforskning kan lastes ned gratis fra www.samfunnsforskning.no

Institutt for samfunnsforskning

Rapport 2006:5

<i>Forfatter/Author</i> Ørnulf Seippel
<i>Tittel/Title</i> Frivillig innsats i Oslo-idretten Voluntary Work in Sport Clubs in Oslo
<i>Sammendrag</i> Frivillig innsats er en forutsetning for driften av og aktiviteten i norske idrettslag. Denne undersøkelsen viser hvordan det står til med det frivillige arbeidet i Oslo-idretten. Rapporten viser for det første at sammensetningen av lag er forskjellig i Oslo og resten av landet: flere små lag og store lag i Oslo, og følgelig mindre mellomstore lag. Det er i gjennomsnitt 16 tillitsvalgte pr lag i Oslo, selv om det her med all sannsynlighet er en del overlapp av personer. En leder i et idrettslag sitter gjennomsnittlig 5 år, men så mange som 28 prosent har bare sittet ett år eller mindre, og noen få har sittet veldig lenge og trekker gjennomsnittet opp. Det er flere lag i Oslo (74%) enn i landet for øvrig (66%) der alt arbeidet gjøres av frivillige. Motsatt er det også flere lag i Oslo (7%) enn i landet for øvrig (4%) der en betydelig andel av arbeidet ikke gjøres av frivillige. Det legges ned 96 timer frivillig arbeid i et gjennomsnittlig idrettslag i Oslo i en gjennomsnittlig uke, noe som tilsvarer godt over 3 millioner timer i året og nesten 1775 årsverk. De viktigste arbeidsoppgavene for de frivillige er «støtteapparat» (31%), «trening og instruksjon» (29%) og «administrasjon» (15%). Av frivillig innsats som er knyttet til mer enkeltstående prosjekter, er det tre typer som dominerer: (1) idrettsarrangementer (konkurranser, idrettskoler, treningsopplegg), (2) lotterier, salg og loppemarkeder og (3) jobb eller oppdrag utført for betaling (flytting, kataloger og lignende). Omtrent 70 % av lagene har vært med på slike arrangementer, og i gjennomsnitt har hvert lag deltatt i 3 slike arrangementer og brukt litt over 700 timer på denne typen frivillig arbeid. Dette tilsvarer 475000 timer i året og utgjør nesten 275 årsverk. 24 % av lagene har folk ansatt («til daglig») og det legges ned 1,5 timer betalt arbeid pr uke pr lag. Samlet ble det lagt ned nesten 3,5 millioner timer frivillig arbeid i Oslo-idretten i 2005, noe som tilsvarer 2000 årsverk som igjen har en verdi på over 690 millioner kroner.
<i>Emneord</i> Frivillig arbeid, idrettslag, idrett
<i>Summary</i> Voluntary work is the most important resource for most Norwegian sport clubs. This report presents the results from a study of voluntary work in the sport clubs in Oslo. First of all, the report shows that the composition of sport clubs in Oslo is different from the country as a whole: There are a higher proportion of smaller and larger clubs in Oslo. In line with this, there are also more clubs in Oslo (74%) than in the rest of the country (66%) being dependent on voluntary work only. At the other extreme, there are also more clubs in Oslo (7%) than in the country as such (4%) where a considerable part of the work is not done by volunteers. In a normal week in an average club there is committed 96 hours of voluntary work. For a whole year, this corresponds to more than 3 million hours or almost 1775 man-labour years. The most important tasks for the volunteers are related to the activity (60%) whereas administration is less important (15%). For voluntary work related to larger arrangements there are three main-types: (1) sport arrangements, (2) lotteries, sales, flea-markets and (3) paid jobs (moving, deliveries of catalogues). About 70% of the teams have taken part in such arrangements and each club take part in three such arrangements in average. Each club spends about 700 hours on such arrangements. This corresponds to 475000 hours a year and roughly 275 man-labour years. 24% of the clubs have employees, and at average they spend 1,5 hours of paid work pr week. In total, 3,5 millions hours of voluntary work is done in the Oslo sport clubs each year, corresponding to 2000 man-labour years and a value of more than 690 millions Norwegian kroner.
<i>Index terms</i> Voluntary work, sport clubs, sport